

T I L L A G A

að starfsreglum um kjör til kirkjuþings.

(Lagt fyrir 62. kirkjuþing 2021-2022).

Flutt af Bryndísi Möllu Elídóttur,
Einari Má Sigurðarsyni og Margréti Eggertsdóttur.
Frsm. Margrét Eggertsdóttir.

1. gr.

Kosning til kirkjuþings og fjöldi þingfulltrúa.

- Kosning til kirkjuþings fer fram á fjögurra ára fresti.
- Á kirkjuþingi eiga sæti 29 fulltrúar, 12 vígðir og 17 leikmenn.

2. gr.

Kjördæmi kirkjuþings og skipting fulltrúa.

- Á kirkjuþingi eru þrjú kjördæmi vígðra og níu leikmanna.
- Kjördæmaskipan vígðra og fjöldi fulltrúa er eftirfarandi:
 1. Reykjavíkurborgkjördæmi: Reykjavíkurborgskjördæmi vestra og eystra- og Kjalarnesprófastsdæmi. Sex fulltrúar og þrjár til vara.
 2. Skálholtskjördæmi: Suður-, Vesturlands- og Vestfjarðaprófastsdæmi. Þrjár fulltrúar og tveir til vara.
 3. Hólakjördæmi: Húnavatns- og Skagafjarðar-, Eyjafjarðar- og Þingeyjar- og Austurlandsprófastsdæmi. Þrjár fulltrúar og tveir til vara.
- Kjördæmaskipan leikmanna og fjöldi fulltrúa er eftirfarandi:
 1. Reykjavíkurborgskjördæmi vestra, 1. kjördæmi. Þrjár fulltrúar og þrjár til vara.
 2. Reykjavíkurborgskjördæmi eystra, 2. kjördæmi. Þrjár fulltrúar og þrjár til vara.
 3. Kjalarnesprófastsdæmi, 3. kjördæmi. Þrjár fulltrúar og þrjár til vara.
 4. Vesturlandsprófastsdæmi, 4. kjördæmi. Einn fulltrúi og tveir til vara.
 5. Vestfjarðaprófastsdæmi, 5. kjördæmi. Einn fulltrúi og tveir til vara.
 6. Húnavatns- og Skagafjarðarprófastsdæmi. 6. kjördæmi. Einn fulltrúi og tveir til vara.
 7. Eyjafjarðar- og Þingeyjarprófastsdæmi, 7. kjördæmi. Tveir fulltrúar og tveir til vara.

8. Austurlandsprófastsdæmi 8. kjördæmi. Einn fulltrúi og tveir til vara.

9. Suðurprófastsdæmi, 9. kjördæmi. Tveir fulltrúar og tveir til vara.

3. gr.

Kosningarréttur vígðra.

- Kosningarrétt til kirkjuþings á hver sá sem vígslu hefur hlotið og er:
 - a. þjónandi prestur eða djákni íslensku þjóðkirkjunnar eða hjá íslenskum söfnuði þjóðkirkjunnar erlendis og er í föstu og launuðu starfi sem slíkur, eða
 - b. þjónandi prestur eða djákni sem lýtur tilsjónar biskups Íslands og er í föstu og launuðu starfi á vegum stofnunar og/eða félagasamtaka hér á landi.
- Prestur eða djákni í tímabundnu leyfi, allt að tveimur árum, nýtur kosningarréttar.
- Prestur sem settur er til þjónustu tímabundið nýtur ekki kosningarréttar nema í þeim tilfellum þar sem ekki er skipaður prestur fyrir.
- Prestur, sem sinnir aukabjónustu, nýtur ekki kosningarréttar fyrir það embætti sem hann sinnir aukabjónustu í.
- Djákni skal vera ráðinn til a.m.k. eins árs eða ótímabundið til að njóta kosningarréttar.
- Prestur eða djákni sem látið hefur af þjónustu nýtur ekki kosningarréttar.

4. gr.

Kosningarréttur leikmanna.

- Kosningarrétt til kirkjuþings, sem leikmaður, á hver sá sem er:
 - a. aðal- og varamaður í sóknarnefndum í 1., 2. og 3. kjördæmi, sbr. 2. gr.,
 - b. aðalmaður í sóknarnefndum í 4., 5., 6., 7., 8. og 9. kjördæmi, sbr. 2. gr.
- Þá skulu allt að sjö kjörfulltrúar úr hverju prestakalli valdir af sóknarnefnd eða sóknarnefndum til viðbótar öðrum kjörfulltrúum, sbr. 1. mgr.

5. gr.

Takmörkun á kosningarrétti og kjörgengi.

- Biskupar og starfsmenn kirkjuþings og biskupsstofu njóta ekki kosningarréttar né kjörgengis. Sama gildir um kennara við guðfræði- og trúarbragðafræðideild Háskóla Íslands.

6. gr.

Viðmið kosningarréttar.

■ Miða skal kosningarrétt samkvæmt 3. og 4. gr. við 1. apríl það ár sem kosning fer fram.

7. gr.

Kjörgengi.

■ Kjörgengur til kirkjuþings er:

a. hver vígður maður sem á kosningarrétt skv. 3. gr.

b. hver leikmaður sem hefur hlotið skírn í nafni heilagrar þrenningar, skráður er í íslensku þjóðkirkjuna, og hefur náð 18 ára aldri og hefur meðmæli sinnar sóknarnefndar.

□ Hver sá sem fullnægir skilyrðum 1. mgr. skal hafa óflekkað mannorð.

□ Enginn skv. 2. mgr. telst hafa óflekkað mannorð sem hlotið hefur dóm fyrir refsivert brot og refsing er óskilorðsbundið fangelsi, frá þeim degi sem dómur er upp kveðinn og þar til afplánun er að fullu lokið.

□ Kjörgengisskilyrði skulu vera uppfyllt 1. apríl það ár sem kosning fer fram.

8. gr.

Hvar kosningarréttar og kjörgengis skuli notið.

■ Prestur eða djákni sem uppfyllir skilyrði 3. gr. um kosningarrétt, nýtur réttarins og kjörgengis í því kjördæmi sem prófastsdæmi hans tilheyrir, sbr. 2. gr.

□ Prestur eða djákni hjá íslenskum söfnuði þjóðkirkjunnar erlendis sem er í föstu og launuðu starfi sem slíkur og uppfyllir skilyrði 3. gr. um kosningarrétt nýtur réttarins og kjörgengis í Reykjavíkurborgkjördæmi.

□ Þjónandi prestur eða djákni sem lýtur tilsjónar biskups Íslands og er í föstu og launuðu starfi á vegum stofnunar og/eða félagasamtaka hér á landi og uppfyllir skilyrði 3. gr. um kosningarrétt nýtur kosningarréttar og kjörgengis í því kjördæmi sem prófastsdæmi hans tilheyrir.

□ Leikmaður sem uppfyllir skilyrði b-liðar 7. gr. er kjörgengur innan þess kjördæmis sem lögheimili hans er skráð í þjóðskrá, sbr. 2. mgr. 7. gr. Leikmaður sem uppfyllir skilyrði 4. gr. um kosningarrétt, nýtur réttarins innan þess kjördæmis sem sókn hans tilheyrir, sbr. 2. gr.

9. gr.

Rafræn kjörskrá.

■ Kjörskrá skal vera rafræn og annast kjörstjórn gerð hennar á grundvelli gagna frá Þjóðskrá Íslands og vinnsluheimilda þaðan ef við á. Kjörskrá skal vera aðskilin frá kosningarhluta kosningakerfisins og þar skulu koma fram upplýsingar um kjördæmi, nafn kjósanda, lögheimili, kennitölu og kyn.

□Á kjörskrá skal taka þá sem uppfylla skilyrði 3. og 4. gr., sbr. 6. gr. Kjörskrá skal hafa verið gerð þremur vikum áður en kosning hefst.

□Þegar kjörskrá hefur verið samin skal kjörstjórn auglýsa það á vefsvæði þjóðkirkjunnar og á öðrum fréttamiðlum. Í auglýsingunni skal tekið fram að þeir sem vilja koma að athugasemdum við kjörskrá skuli senda þær kjörstjórn.

□Eftir auglýsingu um gerð kjörskrár getur kjósandi kannað á þar til gerðu vefsetri hvort nafn hans er skráð á kjörskrá. Við aðgang að vefsetrinu er notuð almenn innskráningarþjónusta sem kjörstjórn ákveður, s.s. rafræn skilríki eða Íslykill Þjóðskrár Íslands.

□Kjörskrá skal enn fremur leggja fram á pappír kjósendum til sýnis á biskupsstofu og skrifstofum prófasta.

10. gr.

Leiðréttingar á kjörskrá.

■Athugasemdir vegna kjörskrár skulu berast kjörstjórn eigi síðar en þremur sólarhringum áður en kosning hefst. Kjörstjórn skal þegar taka til meðferðar athugasemdir sem henni berast vegna kjörskrár og gera viðeigandi leiðréttingar á henni. Kjörstjórn skal í síðasta lagi gera leiðréttingar á kjörskrá, tveimur sólarhringum áður en kosning hefst. Ef kjörstjórn verður þess áskynja að villa hafi átt sér stað við kjörskrárgerðina skal slíkt leiðrétt. Óheimilt er að breyta kjörskrá ef skilyrði skv. 6. gr. hafa ekki verið uppfyllt fyrir þann tíma sem þar greinir.

□Berist kjörstjórn athugasemd þess efnis að nafn skuli tekið af eða sett á kjörskrá skal það þegar tilkynnt hlutaðeigandi, nema athugasemdin stafi frá honum sjálfum. Skal hlutaðeigandi veittur frestur, eftir því sem tími og atvik leyfa, til að koma að athugasemdum. Kjörstjórn skal þegar í stað tilkynna hlutaðeigandi um niðurstöðu málsins.

□Kjörstjórn skal fram að þeim degi er kosning hefst leiðrétta kjörskrá ef henni berst vitneskja um andlát manns sem er á kjörskrá.

□Ákvörðun kjörstjórnar um leiðréttingu á kjörskrá má skjóta til yfirkjörstjórnar þjóðkirkjunnar. Skal niðurstaða yfirkjörstjórnar liggja fyrir ekki síðar en einum sólarhring áður en kosning hefst.

11. gr.

Framboð og kynningar til kosningar kirkjuþings.

■Kjörstjórn auglýsir á vefsvæði þjóðkirkjunnar og á öðrum fréttamiðlum eigi síðar en 25. febrúar á því ári sem kjósa skal eftir framboðum til kirkjuþings.

□Þeir sem hyggjast bjóða sig fram til kirkjuþings skulu hafa tilkynnt kjörstjórn framboð sitt skriflega eigi síðar en 15. mars það ár sem kjósa skal.

□Kjörstjórn getur óskað eftir því að sá sem hyggst bjóða sig fram, framvísi staðfestingu eða gefi kjörstjórn heimild til að afla gagna er sýni kjörgengi hans, sbr. 7. gr.

□ Frambjóðendur í hverju kjördæmi skulu ekki vera færri en sem nemur fjölda aðal- og varamanna til samans, annars vegar í kjördæmi vígðra og hins vegar leikmanna.

□ Ef ekki berast nægilega mörg framboð skal kjörstjórn svo fljótt sem auðið er gera uppstillingarnefnd kirkjunnar viðvart. Skal uppstillingarnefnd tilnefna þá frambjóðendur sem á vantar. Skal sú tilnefning hafa borist kjörstjórn eigi síðar en 31. mars það ár sem kjósa skal, ásamt samþykki hlutaðeigandi.

□ Prófastar tryggja, að fram fari kynning á frambjóðendum í prófastsdæminu.

12. gr.

Framkvæmd og fyrirkomulag kosningar.

■ Atkvæðagreiðsla til kirkjuþings skal vera rafræn.

□ Sá einn sem er skráður á kjörskrá og hefur aflað sér fullnægjandi auðkenningar, sbr. 4. mgr. getur nýtt kosningarrétt sinn.

□ Kjörstjórn ákveður nánari framkvæmd kosninganna, en rekstrarskrifsofa þjóðkirkjunnar skal sjá til þess að aðgangur sé tryggur að öruggu kosningakerfi. Tryggt skal að kosningakerfi það sem notað er sé þannig úr garði gert að ekki sé hægt að breyta atkvæði án þess að það sé greinanlegt. Óheimilt er að kanna hvernig kjósandi greiddi atkvæði í kosningakerfinu.

□ Við atkvæðagreiðslu skal kjósandi nota almenna innskráningarþjónustu sem kjörstjórn ákveður, s.s. rafræn skilríki eða Íslykill Þjóðskrár Íslands og skal kjósandi auðkenna sig á fullnægjandi hátt áður en hann greiðir atkvæði.

□ Kjósandi greiðir atkvæði á þann hátt að hann merkir við jafn mörg nöfn frambjóðenda, sem nemur fjölda aðalmanna í viðkomandi kjördæmi.

□ Greiði kjósandi ekki atkvæði á þann hátt sem greinir í 5. mgr. er atkvæði hans ógilt. Sama gildir um autt atkvæði.

□ Atkvæðagreiðsla skal fara fram á tímabilinu 1. til 20. maí á því ári sem kjósa skal, en atkvæðagreiðsla skal standa yfir í fimm sólarhringa samfelld.

□ Kjörstjórn auglýsir á vefsvæði þjóðkirkjunnar og á öðrum fréttamiðlum hvenær kosning hefst og hvenær henni lýkur. Auglýsing skal birt a.m.k. viku áður en kosning hefst.

□ Allar upplýsingar um undirbúning og framkvæmd kosninga skulu vera aðgengilegar á vefsvæði þjóðkirkjunnar, rekstrarskrifstofu þjóðkirkjunnar og hjá próföstum.

□ Prófastar hvetji fulltrúa til að nýta kosningarrétt sinn.

13. gr.

Afkóðun og talning atkvæða.

■ Talning atkvæða skal hefjast innan sólarhrings frá lokum kosningar. Áður en talning hefst skulu atkvæðin afkóðuð.

□Aðgengi að dulkóðun kosningakerfisins skal stýrt með tvískiptu leyniorði. Fulltrúi kjörstjórnar og fulltrúi forsætisnefndar kirkjupings búa til og varðveita hvor sinn helming leyniorðsins meðan kosning varir.

□Áður en talning atkvæða hefst koma fulltrúarnir hinu tvískipta leyniorði fyrir í afkóðunarhluta kosningakerfisins.

□Að lokinni afkóðun atkvæða í kosningakerfinu skulu atkvæðin talin og niðurstöður kosningarinnar teknar saman í talningarhluta kerfisins.

14. gr.

Niðurstöður kosninga.

■Peir, sem flestir merkja við með atkvæði sínu, eru kjörnir aðalmenn í hverju kjördæmi fyrir sig og skal fjöldi atkvæða ráða röðun þeirra. Varamenn eru þeir sem næstir koma að atkvæðum eftir aðalmönnum og skal fjöldi atkvæða ráða röðun þeirra. Hafi tveir eða fleiri hlotið jafnmörg atkvæði og geta ekki báðir eða allir náð kjöri ræður hlutkesti.

□Kjörstjórn staðfestir niðurstöður og birtir á vefsvæði þjóðkirkjunnar nöfn þeirra er kjörnir hafa verið svo fljótt sem verða má.

□Niðurstöður kosningaþátttöku í hverju kjördæmi skulu enn fremur birtar á vefsvæði þjóðkirkjunnar.

15. gr.

Útgáfa kjörbréfa.

■Kjörstjórn gefur út kjörbréf til aðalmanna og varamanna og skal röð varamanna greind sérstaklega.

16. gr.

Innköllun varamanna.

■Ef kirkjupingsmaður andast á kjörtímabilinu, forfallast tímabundið eða varanlega, eða missir kjörgengi sitt til kirkjupings, tekur varamaður hans sæti í þeirri röð sem hann er til kjörinn. Hafi kirkjupingsmaðurinn gegnt embætti forseta kirkjupings, skal kirkjuping kjósa til embættisins að nýju.

□Varamaður tekur sæti aðalmanns í föstum þingnefndum og þarf ekki að kjósa að nýju um sæti aðalmannsins.

17. gr.

Meðferð gagna eftir að talningu er lokið.

■Að kærufresti liðnum eða eftir að yfirkjörstjórn hefur kveðið upp úrskurð sinn varðandi kosninguna, hafi hún verið kærð, skal kjörstjórn sjá til þess að öllum atkvæðum, dulkóðuðum og afkóðuðum, rafrænni kjörskrá og afkóðunarlyklum verði eytt úr

kosningakerfinu. Kjörstjórn tilkynnir forsætisnefnd kirkjuþings þegar eyðing gagnanna hefur átt sér stað.

18. gr.

Uppstillingarnefnd.

■ Kirkjuþing kýs uppstillingarnefnd þjóðkirkjunnar. Í uppstillingarnefnd þjóðkirkjunnar eru níu menn einn úr hverju prófastsdæmi. Kirkjuþing kýs í nefndina til fjögurra ára á þriðja reglulega kirkjuþingi eftir síðasta kjör til kirkjuþings. Formaður og varaformaður skulu kosnir sérstaklega úr hópi nefndarmanna. Forsætisnefnd kirkjuþings skipar þá sem kirkjuþingsfulltrúar kusu í uppstillingarnefnd þjóðkirkjunnar.

□ Í uppstillingarnefnd skulu hvorki vera kirkjuþingsmenn eða varamenn þeirra né starfsmenn eða starfsfólk í föstu, launuðu starfi hjá þjóðkirkjunni.

□ Uppstillingarnefnd er ályktunarhæf ef minnst 2/3 nefndarmanna mæta á fund. Nefndinni er heimilt að nota fjarfundarbúnað í störfum sínum.

□ Uppstillingarnefnd færir gerðabók þar sem skrá skal meginatriði funda og ákvarðanir.

□ Aðsetur nefndarinnar skal vera á biskupsstofu sem sér henni fyrir aðstöðu og þjónustu.

□ Kostnaður við störf nefndarinnar greiðist af þjóðkirkjunni.

19. gr.

Kjörstjórn þjóðkirkjunnar.

■ Kirkjuþing kýs kjörstjórn þjóðkirkjunnar. Formaður kjörstjórnar og varamaður hans skulu kosnir sérstaklega. Í kjörstjórn eru þrír kjörstjórnarmenn og þrír varamenn þeirra í þeirri röð sem þeir taka sæti aðalmanns. Kosning til kjörstjórnar fer fram á þriðja reglulega kirkjuþingi eftir síðasta kjör til kirkjuþings. Forsætisnefnd kirkjuþings skipar þá sem kirkjuþingsfulltrúar kusu í kjörstjórn þjóðkirkjunnar.

□ Skipunartími kjörstjórnar þjóðkirkjunnar er fjögur ár frá 1. desember það ár sem þriðja reglulega kirkjuþing eftir síðasta kjör til kirkjuþings er haldið.

□ Kjörstjórnarmenn skulu hvorki vera kirkjuþingsmenn eða varamenn þeirra né vera í föstu, launuðu starfi hjá þjóðkirkjunni.

□ Kjörstjórn færir gerðabók þar sem skrá skal meginatriði funda, ákvarðanir hennar svo og úrslit kosninga.

□ Aðsetur kjörstjórnar er á biskupsstofu. Kjörstjórn velur sér aðstoðarmenn til að annast, á ábyrgð kjörstjórnar, framkvæmd tiltekinna þátta í kosningu til kirkjuþings.

□ Kostnaður við störf kjörstjórnar greiðist af þjóðkirkjunni.

20. gr.

Yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar.

■ Kirkjuþing kys yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar. Í yfirkjörstjórn eru þrír menn og þrír til vara.

□ Yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar er kosin á þriðja reglulega kirkjuþingi eftir síðasta kjör til kirkjuþings. Formaður skal kosinn sérstaklega og vera löglærður sem og varamaður hans.

□ Varamenn skulu kosnir í þeirri röð sem þeir taka sæti aðalmanns. Kjörtímabil yfirkjörstjórnar er í fjögur ár frá 1. desember það ár sem þriðja reglulega kirkjuþing eftir síðasta kjör til kirkjuþings er haldið. Forsætisnefnd kirkjuþings skipar þá sem kirkjuþingsfulltrúar kusu í yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar.

□ Yfirkjörstjórnarmenn skulu hvorki vera kirkjuþingsmenn eða varamenn þeirra né vera í föstu, launuðu starfi hjá þjóðkirkjunni.

□ Yfirkjörstjórn færir gerðabók þar sem skrá skal meginatriði funda og ákvarðanir.

□ Aðsetur yfirkjörstjórnar skal vera á biskupsstofu sem sér nefndinni fyrir aðstöðu og þjónustu.

□ Kostnaður af störfum yfirkjörstjórnar greiðist af þjóðkirkjunni.

21. gr.

Kærur til yfirkjörstjórnar.

■ Yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar fer með úrskurðarvald í ágreiningsmálum vegna kirkjuþingskosninga.

□ Rétt til að kæra kirkjuþingskosningu eiga allir þeir sem nutu kosningarréttar til kirkjuþings og þeir leikmenn sem í kjöri voru en höfðu ekki kosningarrétt.

□ Kærur skulu berast kjörstjórn eigi síðar en einni viku eftir að úrslit kosninga liggja fyrir.

□ Kjörstjórn skal innan þriggja virkra daga frá móttöku kærunnar senda hana ásamt athugasemdum sínum til yfirkjörstjórnar þjóðkirkjunnar.

□ Kæra má til yfirkjörstjórnar:

a. ákvarðanir kjörstjórnar vegna kjörgengis- og kjörskrármála,

b. framkvæmd kirkjuþingskosninga.

□ Yfirkjörstjórn eru heimil eftirfarandi úrræði:

a. að fallast á eða synja kröfu manns um kjörgengi,

b. að fallast á kröfu eða synja um að tiltekinn maður skuli ekki vera á kjörskrá,

c. að staðfesta lögmæti framkvæmdar kirkjuþingskosninga, eftir atvikum með athugasemdum,

d. að ógilda kosningu tiltekins kirkjuþingsmanns eða kirkjuþingsmanna og leggja fyrir kjörstjórn að endurtaka kosningu í hlutaðeigandi kjördæmi,

e. að ógilda tiltekinn þátt eða þætti í framkvæmd kirkjuþingskosninga og leggja fyrir kjörstjórn að endurtaka þann eða þá þætti þannig að niðurstaða fáiist,

f. að ógilda kirkjuþingskosningu að öllu leyti og leggja fyrir kjörstjórn að láta kjósa að nýju.

22. gr.

Frávísun kæru.

■ Yfirkjörstjórn vísar kæru frá ef:

a. kærandi hefur ekki kæruaðild,

b. hún er of seint fram komin,

c. mál heyrir ekki undir yfirkjörstjórn,

d. kröfugerð er óskýr eða vanreifuð þrátt fyrir ábendingar yfirkjörstjórnar.

23. gr.

Úrskurður yfirkjörstjórnar.

■ Yfirkjörstjórn þjóðkirkjunnar skal skera úr þeim málum sem fyrir hana eru lögð eins fljótt og auðið er og ekki síðar en sjö virkum dögum eftir að mál berst.

□ Niðurstöður yfirkjörstjórnar skulu vera í úrskurðarformi og dregnar saman í úrskurðarorð.

24. gr.

Gildistaka.

■ Starfsreglur þessar, sem settar eru samkvæmt heimild í 8. gr. laga um þjóðkirkjuna nr. 77/2021, öðlast gildi 1. janúar 2022. Frá sama tíma falla brott starfsreglur um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, með síðari breytingum.

Greinargerð.

Kirkjuþing 2020-2021 kaus þriggja manna nefnd til að endurskoða starfsreglur um kjör til kirkjuþings og starfsreglur um kosningu biskups Íslands og vígslubiskupa og semja tillögur að nýjum starfsreglum. Tillögurnar áttu að miða einkum að því að tryggja að kosningakerfi þjóðkirkjunnar væri lýðræðislegt og að jafnræðis yrði gætt. Í greinargerð málsins kom fram að eins og núverandi kjördæmaskipan er háttað er mikið misræmi milli fjölda þjóðkirkjufólks á bak við sæti kirkjuþingsfulltrúa og getur þar verið allt að fjórfaldur munur. Í greinargerðinni var lagt til að leitast yrði við að jafna þennan mun og draga úr misvægi atkvæða. Í umræðum á kirkjuþingi kom fram að mikilvægt væri að líta til fleiri þátta og brýnt væri að efla þátttöku í kosningum til kirkjuþings og í biskupsskjöri og vekja áhuga þjóðkirkjufólks á störfum þingsins. Einnig kom fram í umræðum mikilvægi þess að hafið væri yfir vafa hverjir nytu kjörgengis.

Nefndin kannaði annars vegar misvægi atkvæða og hins vegar fjölda greiddra atkvæða að baki hverju þingsæti. Þó misvægi sé í atkvæðum út frá fjölda þjóðkirkjufólks er einnig áberandi hve þátttaka í kosningum til kirkjuþings er dræm og mun betri á landsbyggðinni en í kjördæmum suðvesturhorns. Þannig eru fleiri greidd atkvæði að baki leikmönnum af landsbyggðinni og telur nefndin því forgangsmál að efla kosningaþátttöku áður en farið verður að endurskoða misvægi atkvæða út frá fjölda þjóðkirkjufólks að baki hverju atkvæði. Mikilvægt er að hver kirkjuþingsfulltrúi sé sér meðvitaður um að honum ber að gæta hagsmuna þjóðkirkjunnar á landsvísu þó hann sé fulltrúi ákveðins landshluta. Núverandi kjördæmaskipan tryggir breiða þátttöku fulltrúa af öllu landinu, bæði leikra og vígðra, sem endurspeglar á kirkjuþingi þá þjóðkirkju sem býður upp á öflugt starf í öllum prófastsdæmum landsins. Nefndin telur því rétt að halda núverandi kjördæmaskipan og fjölda kirkjuþingsfulltrúa, sem reynst hefur vel, en að efla skuli kosningaþátttöku. Tryggt sé að kosningar verði lýðræðislegar og að engar skorður verði settar á atkvæði fólks enda slíkt í andstöðu við kosningarrétt hvers manns.

Um einstakar greinar tillögunnar.

Um 1. gr.

Greinin er samhljóða 1. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 2. gr.

Greinin er samhljóða 2. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að í 1., 2. og 3. tölul. 3. mgr. er lagt til að varamenn í viðkomandi prófastsdæmum skulu vera þrír í stað tveggja.

Um 3. gr.

Greinin er samhljóða 3. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 4. gr.

Fyrri málsgreinin um kosningarrétt leikmanna er samhljóða 4. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Aftur á móti er síðari málsgreinin nýmæli. Þar er lagt til að allt að sjö kjörfulltrúar úr hverju prestakalli skulu valdir af sóknarnefnd eða sóknarnefndum til viðbótar öðrum

kjörfulltrúum, sem valdir eru samkvæmt fyrri málsgreininni. Í þeim tilvikum þar sem sóknarnefndir eru fleiri en sjö er gengið út frá því að fulltrúarnir verði valdir í sátt eins og almennt hefur verið við svipaðar aðstæður.

Með þessu fyrirkomulagi er fjölgað þeim fulltrúum sem kjósa til kirkjuþings og þeim gefinn kostur að kjósa sem taka virkan þátt í starfi kirkjunnar, sinna sjálfböðinni þjónustu í prestakallinu, t.d. messuþjónar og kórfólk eða er launað starfsfólk, t.d. æskulýðsfulltrúar og kirkjuverðir. Kjörfulltrúarnir verði fulltrúar prestakallsins sem oft telur margar sóknir.

Um 5. gr.

Greinin er samhljóða 5. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að lagt er til að ekki verði gerður greinarmunur á vígðum og óvígðum starfsmönnum biskupsstofu. Enn fremur er lagt til að biskupar og starfsfólk biskupsstofu njóti ekki kosningarréttar né kjörgengis til kirkjuþings. Lagt er til að sama gildi og um starfsfólk kirkjuþings en það er nýmæli.

Samkvæmt þjóðkirkjulögum fer kirkjuþing með æðsta vald í málefnum kirkjunnar þar með talið fjárstjórnarvald og biskupsstofu er falið að vinna innan þeirra starfsreglna sem kirkjuþing setur. Mikilvægt er að stjórnskipan kirkjunnar sé gegnsæ og sjálfstæði kirkjuþings tryggt.

Um 6. gr.

Greinin er samhljóða 6. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 7. gr.

Greinin er samhljóða 7. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að lagt er til að við b-lið 1. mgr. bætist að leikmaður sem hyggst bjóða sig fram til kirkjuþings skuli óska eftir meðmælum frá sóknarnefnd sinni. Með því eru tryggð bein tengst kirkjuþingsfulltrúa við sóknir landsins enda séu þeir fulltrúar kirkjunnar á þinginu.

Um 8. gr.

Greinin er samhljóða 8. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 9.gr.

Greinin er samhljóða 9. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að lagt er til að breyting verði á 3. mgr. Nú er það þannig að þegar kjörskrá hefur verið samin skal kjörstjórn auglýsa það á vefsíðu kirkjunnar og í prentuðum dagblöðum. Nú er lagt til að þessar auglýsingar verði á vefsvæði þjóðkirkjunnar og á öðrum fréttamiðlum. Helgast þessi tillaga af því að fréttamiðlar eru nú ýmist prentaðir eða rafrænir og því er lagt til að opnað verði á birtingu á öðrum fréttamiðlum en ekki einungis í prentuðum dagblöðum.

Um 10. gr.

Greinin er samhljóða 10. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 11. gr.

Greinin er samhljóða 11. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að lagt er til að breyting verði gerð á fyrirsögn greinarinnar og á þremur öðrum stöðum í greininni. Í fyrsta lagi að við fyrirsögnina bætist orðið kynningar. Yrði þá fyrirsögnin: Framboð og kynningar til kosningar kirkjuþings. Hvað kynningar varðar vísast til 6. mgr. þessarar greinar sem er nýmæli.

Breyting sem lögð er til á 1. mgr. er samhljóða breytingu sem lögð er til á 3. mgr. 9. gr. og vísast til athugasemda þar.

Í 3. mgr. er lagt til að kjörstjórn fái heimild til að afla sjálf gagna um þann sem hyggst bjóða sig fram til kirkjuþings en nú er einungis gert ráð fyrir því að frambjóðandi framvísi staðfestingu er sýni kjörgengi hans, sbr. 7. gr. Mikilvægt má telja að kjörstjórn hafi skýra heimild til þess að afla sjálf gagna, ef þurfa þykir, við könnun á kjörgengi frambjóðenda.

Í 6. mgr. er lagt til það nýmæli að prófastar skuli tryggja að fram fari kynning á öllum frambjóðendum í prófastsdæminu. Kynningunni er auk þess ætlað að efla áhuga á störfum þingsins og hvetja kjörmenn til þess að nýta kosningarrétt sinn.

Um 12. gr.

Greinin er samhljóða 12. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að lögð er til að breyting á þremur stöðum í greininni.

Þá má þess geta varðandi 5. mgr. að síðustu fimm lokaorð málsgreinarinnar – og eitt nafn að auki - féllu brott með breytingartillögu á kirkjuþingi 2019 (34. mál). Þessi fimm orð höfðu orðið mörgum kirkjuþingsfulltrúum að fótakefli, þau höfðu ýmist skilist eða alls ekki skilist og flestir átt erfitt með alla útreikninga tengda orðunum.

Í 8. mgr. er lögð til breyting sem er samhljóða breytingu sem lögð er til á 1. mgr. 11. gr. og 3. mgr. 9. gr. og vísast til athugasemda þar.

Lagt er til að 10. mgr. falla brott en hún fjallaði um að við framkvæmd kosninga skyldi eftir því sem við ætti höfð hliðsjón af lögum um kosningar til Alþingis. Ekki þykir ástæða til að hafa lengur hliðsjón af lögum um kosningar til Alþingis við framkvæmd og fyrirkomulag kosninga til kirkjuþings enda skýrar starfsreglur kirkjunnar þar að lútandi.

Í stað 10. mgr. er lagt til að komi ný 10. mgr. sem er nýmæli. Er þar lagt til að prófastar hvetji fulltrúa til að nýta kosningarrétt sinn. Með þessari nýju málsgrein er áréttað það mikivægi sem ætti að felast í hvatningu prófaste til fulltrúa svo þeir nýti kosningarrétt sinn.

Um 13. gr.

Greinin er samhljóða 13. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að fellt er brott orðið kirkjuráðs og rétt þótti að í stað þess kæmu orðin forsætisnefndar kirkjuþings. Yrði þá 2. másl. 2. mgr. orðaður svo: Fulltrúi kjörstjórnar og fulltrúi forsætisnefndar kirkjuþings búa til og varðveita hvor um sig helming leyniorðsins meðan kosning varir.

Að öðru leyti þarfnast greinin ekki frekari skýringa.

Um 14. gr.

Greinin er samhljóða 14. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að við greinina bætist ný málsgrein, þar sem lagt er til að niðurstöður kosningaþátttöku í hverju kjördæmi skuli enn fremur birta á vefsvæði þjóðkirkjunnar.

Rétt þykir að niðurstöður kosningaþátttöku í hverju kjördæmi séu birtar á vefsvæði þjóðkirkjunnar jafnhliða úrslitum kosninganna.

Um 15. gr.

Greinin er samhljóða 15. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 16. gr.

Lagðar eru til breytingar á fyrri málsgrein greinarinnar. Sú fyrsta felst í því að kirkjuþingsfulltrúar missa ekki sæti sín á þinginu við það eitt að flytjast milli kjördæma. Ábyrgð þeirra nær yfir allt kjörtímabilið sem þeir voru kosnir til auk þess sem þessi breyting leggur áherslu á þá einingu sem kirkjuþingsfulltrúar mynda með störfum sínum fyrir kirkjuna.

Með öðrum breytingum á málsgreininni er lagt til að ef kirkjuþingsfulltrúi missir kjörgengi sitt á kjörtímabilinu taki varamaður sæti hans á þinginu. Þá er rétt að ef vígður fulltrúi lætur af þjónustu taki varamaður sæti hans og eins ef kirkjuþingsfulltrúi þiggur vígslu á kjörtímabilinu þá taki varamaður sæti í hans stað.

Síðari málsgreinin í 16. gr. er samhljóða þeirri sem nú er í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 17. gr.

Greinin er nær samhljóða 17. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa að öðru leyti en því að í stað kirkjuráðs kemur nú forsætisnefnd kirkjuþings.

Um 18.-20. gr.

Greinarnar eru samhljóða 18. -20. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 að öðru leyti en því að við greinarnar bætast nýjar málsgreinar, sem tiltaka að kostnaður við störf nefndarinnar greiðist af þjóðkirkjunni. Þá er enn fremur lögð til sú breyting á greinunum þremur að kirkjuþing kjósi í bæði kjörstjórn og yfirkjörstjórn svo og uppstillingarnefnd. Það er svo í höndum forsætisnefndar kirkjuþings að skipa formlega í þessar kjörstjórnir og nefnd.

Um 21.-23. gr.

Greinarnar eru samhljóða 21.-23. gr. í gildandi starfsreglum um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, sbr. starfsrgl. nr. 1114/2018 og þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 24. gr.

Starfsreglur þessar, sem settar eru með heimild í 8. gr. laga um þjóðkirkjuna nr. 77/2021, öðlast gildi 1. janúar 2022. Frá sama tíma falla brott starfsreglur um kjör til kirkjuþings nr. 1075/2017, með síðari breytingu.